

Nr 10*Utlåtande i anledning av Kungl. Maj:ts proposition med förslag till lag med särskilda bestämmelser rörande riksbankens sedelutgivning, m. m.*

I en den 16 februari 1962 dagtecknad proposition, nr 65, som hänvisats till bankoutskottets förberedande handläggning, har Kungl. Maj:t, under åberopande av propositionen bilagt utdrag av statsrådsprotokollet över finansärenden för samma dag, föreslagit riksdagen att

dels antaga vid propositionen fogat förslag till lag med särskilda bestämmelser rörande riksbankens sedelutgivning;

dels ock medgiva, att riksbanken må för tiden från och med den 1 juli 1962 till och med den 30 juni 1963 vara fritagen från skyldigheten att vid anfordran inlösa av banken utgivna sedlar med guld efter deras lydelse, med rätt dock för riksbanken att, om förhållandena därtill ger anledning, före utgången av nämnda tid återupptaga inlösningen av bankens sedlar.

Berörda lagförslag är av följande lydelse:

Förslag

till

Lag**med särskilda bestämmelser rörande riksbankens sedelutgivning**

Härigenom förordnas, att under tiden från och med den 1 juli 1962 till och med den 30 juni 1963 skola, i stället för vad i 9 § och 11 § första stycket lagen den 30 juni 1934 (nr 437) för Sveriges riksbank finnes stadgat, följande särskilda bestämmelser lända till efterrättelse.¹

1 §.

Riksbanken må utgiva sedlar till ett belopp av högst sjutusenåttahundra miljoner kronor.

2 §.

Därest så med hänsyn till utomordentliga omständigheter prövas nödigt må Konungen, under tid då riksdagen ej håller session, på framställning av fullmäktige i riksbanken och efter samråd med fullmäktige i riksgäldskontoret medgiva riksbanken att utgiva sedlar till ett belopp av ytterligare högst sjuhundra miljoner kronor. Dylikt av Konungen lämnat medgivande skall, därest detsamma icke godkännes av riksdagen inom tjugu dagar från början av nästföljande session, efter utgången av nämnda tid upphöra att gälla.

3 §.

Som riksbankens metalliska kassa skall räknas allt riksbanken tillhörigt guldmynt och omyntat guld.

¹ Jfr SFS 1961: 83.

Beträffande propositionens huvudsakliga innehåll må anföras följande.

I propositionen föreslås i fråga om riksbankens sedelutgivning, att vissa undantagsbestämmelser från lagen för Sveriges riksbank skall gälla jämväl för tiden den 1 juli 1962—den 30 juni 1963. Enligt vid propositionen fogat lagförslag skall riksbanken få utgiva sedlar till ett belopp av högst 7 800 miljoner kronor. Det nuvarande maximibeloppet utgör 7 400 miljoner kronor.

Vidare föreslås, att riksdagen måtte medgiva att riksbanken även för tiden från och med den 1 juli 1962 till och med den 30 juni 1963 fritages från skyldigheten att vid anfordran inlösa av banken utgivna sedlar med guld.

Beträffande motiveringen för de i propositionen framlagda förslagen hänvisar utskottet till ovannämnda statsrådsprotokoll. Redogörelse här för återfinnes under följande rubriker å nedan angivna sidor i propositionen, nämligen

Lagstiftningen rörande riksbankens sedelutgivningsrätt och inlösnings-skyldighet, s. 3.

Pågående utredningsarbete, s. 5.

Riksbanksfullmäktiges framställning, s. 6.

Departementschefen, s. 7.

Utskottet

Riksbankens rätt att utgiva sedlar regleras alltsedan 1939 genom provisorisk lagstiftning i stället för genom riksbankslagens motsvarande stadganden. Den nu gällande lagen av 1961, vars giltighetstid utgår den 30 juni 1962, har liksom den föregående lagstiftningen på området tillkommit i avbidan på en definitiv reglering av sedelutgivningsrätten.

De 1951 tillkallade sakkunniga för utredning om reglering av riksbankens sedelutgivningsrätt på längre sikt avgav 1955 ett betänkande i ämnet (SOU 1955: 43), som sedermera varit föremål för remissbehandling. I avgivnet yttrande över betänkandet förklarade sig bankofullmäktige icke vara beredda att ta ställning till de av de sakkunniga framlagda förslagen, innan en inom riksbanken påbörjad allmän överarbetning av riksbankslagen slutförts och hela frågan om ny riksbankslagstiftning kunde prövas i ett sammanhang. Fullmäktige anförde i sin 1957 gjorda framställning rörande fortsatt provisorisk lagstiftning om riksbankens sedelutgivning, att det nyss nämnda utredningsarbetet fortskridit så långt att man hade anledning räkna med att förslag till ny riksbankslag skulle hinna färdigställas under 1957. Sedermera har emellertid fullmäktige 1958 förklarat sig icke ännu vara i tillfälle att framlägga något förslag om riksbankslagens utformning på nu ifrågavarande och andra punkter. Fullmäktige har i sin nu föreliggande framställning icke angivit när utredningsarbetet kan väntas avslutat. Utskottet har i sina utlåtanden alltsedan 1958 funnit anledning framhålla angelägenheten av att en mera definitiv reglering

av sedelutgivningsrätten snarast måtte komma till stånd och underströk senast i utlåtande 1961 vikten av att provisoriet snarast ersättes med bestämmelser i den under utarbetande varande riksbankslagen. Vid behandlingen av nu förevarande förslag har utskottet beträffande det inom riksbanken bedrivna utredningsarbetet under hand inhämtat att ett utkast till lag har upprättats, men att det fortsatta arbetet komplicerats av att mera djupgående överväganden i vissa stycken ansetts nödvändiga. Detta betingas bl. a. av att riksbankens verksamhet och därmed riksbankslagens utformning kan komma att i väsentlig mån påverkas av hur relationerna mellan vårt land och EEC-länderna kommer att gestalta sig. Framför allt spelar problemet med kapitalrörelserna stor roll. Att bryta ut frågan om sedelutgivningsrätten ur sitt sammanhang i riksbankslagen har icke ansetts lämpligt. Frågan om sedelutgivningen utgör nämligen en del av den vidare kreditpolitiska problematik som enligt vad ovan sagts kan komma att aktualiseras vid ställningstagandet till vår medverkan i det europeiska ekonomiska samarbetet.

Utskottet vill ånyo understryka önskvärheten av en slutgiltig reglering av sedelutgivningsrätten men har med hänsyn till ovan anförda omständigheter ingen erinran mot att den provisoriska lagstiftningen förlänges under ännu ett år, och tillstyrker den i samband med förlängningen föreslagna höjningen av maximibeloppet för sedelutgivningen från nuvarande 7 400 till 7 800 miljoner kronor.

Propositionens förslag rörande fortsatt befrielse för riksbanken från skyldigheten att vid anfordran inlösa av banken utgivna sedlar mot guld föranleder ej heller någon erinran från utskottets sida.

Åberopande det anförda hemställer utskottet,

att riksdagen måtte bifalla Kungl. Maj:ts förevarande proposition.

Stockholm den 20 mars 1962

På bankoutskottets vägnar:

C. G. REGNÉLL

Närvarande:

från första kammaren: herrar Ståhle, Fahlander, Schmidt, Hansson Gustaf Henry, Larsson Nils Theodor, Gorthon, Larsson Åke och Palm;

från andra kammaren: herrar Regnéll, Persson i Appuna, Boija, fru Renström-Ingenäs, herrar Hagnell, Carlsson i Tibro*, Börjesson i Glömminge och Lindkvist*.

* Ej närvarande vid justeringen.